

Előfizetési ár:
 Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . 3 " — "
 Negyed évre . . . 1 " 50 "
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetéseket
 olesón közlünk. — Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Nyilt-tér minden sor 20 kr.

ÓRÁLLÓ

Politikai, szépirodalmi és közgazdasági lap.

Megjelen hetenként kétszer, u. m.: szerdán és szombaton.

Szerkesztőség:
 hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
 Debrecen, Kis-Csapó-utca 388.

Kiadóhivatal:
 hová az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:
 Debrecen, Kis-Csapó-utca 388.

Kéziratokat nem adunk vissza. Bermentetlen levelet nem fogadunk el.

Főmunkatársak:
Csengey Gusztáv és Dr. Masznyik Endre.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. BARTHA BÉLA.

Szerkesztőtárs:
Ifj. dr. MITROVICS GYULA.

Olvasóinkhoz.

Az „Óralló“ erős küzdelmekkel teljes pályafutásának új korszakához ért.

A felelős szerkesztő Magyarország, a magyarság és a magyar protestantizmus egyik legerősebb vidéki gócpontjába, Debrecenbe tevén át lakását: lapunk is innen folytatja működését.

A helyváltozás nem jelent irányváltozást, sőt abban a lefolyt, már majdnem két esztendő csak jobban megerősít.

Sokkal nemesebb feladatokat tűntünk magunk elé, mintsem hogy egytől is elállhatnánk.

A hamisítatlan, nem alkudozó szabadelvűség, demokratikus haladás, a magyar nemzeti társadalom és állam egysége s erősödése, a magyar protestantizmus érdekeinek belső és külső védelme, menten minden felekezeti elfogultságtól, s emellett a felekezetek közti egyetértésnek és békességnek munkálása, a folytonos fejlődés alapján álló hitbeli és egyházi életnek, melyet az álfölvilágosodás oly méltatlanul támad, összhangzásba hozatala a valódi felvilágosodással s a haladó, fejlődő emberiség eszmekörével: ime, főbb vonásokban ezek azok az eszmék, melyekért saját érdekeinket félretéve, szellemi s anyagi áldozatok bő mértékét hozva, küzdünk az „Óralló“ban megindulása óta.

Pártonkivüli s felekezeti elfogultság szempontjától ment, tárgyilagos szemüvegen át vizsgáltuk mindenkor a politikai, egyházi, iskolai, társadalmi és közgazdasági élet hullámzásait, ismertettük s bíraltuk jelenségeit s a művészet, irodalom, tudomány, erőnk s tehetségünk szerinti hü sáfárookra talált bennünk.

Különös meglepéssel tölt el bennünket az a tudat, hogy bár első sorban az egységes magyar nemzetet tekintettük s a lelkiismereti szabadság eszményének leghűbb szó-szóloí között tartozunk; bár egyenként egyenlő figyelemmel kísértük a magyar protestáns egyház minden egyes felekezetének ügyét: de mindenkor e protestáns egyház elvi egységét oltalmaztuk, az egésznek közös organuma voltunk s e téren is hiven követtük az evangéliom szavát; „Uj parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást!“ Mint sokszor mondtuk, nem azt keressük, a mi elválaszt, hanem a mi egyesít.

Az egyetemes magyar protestáns egyház körében lapunk a szabadelvű haladás és testvéri szeretet képviselője volt s az is marad.

Az egyházi politikában is a teljes szabadelvűség zászlóvivői közé tartozott s első volt azok között, kik a reformoknak nemcsak általános emberiségi, de különösen magyar nemzeti, magyar állami jelentőségére is rámutatva, a protestáns világ rokonszenvét, támogatását követelték e reformok számára.

Az ultramontanizmus és reakció elleni küzdelem, a magyar katolicizmus felmentése a római pápai internacionale járma alól s annak az ó-katolicizmus mintájára való meg nem nemzetiesítése; a zsidórecepció elogadása s a felekezeti kényszer eltörlése; a felvilágosult katolicizmus, a haladó zsidóság és többi felekezetek, és az annyiszor félreismert és megrágalmazott, valójában a legmagasabb emberi célok szolgáltságában álló szabadkőművesség szorosabb együttműködése a szabad vizsgálódás és haladás eszméjét képviselő protestantizmussal: mindezeknek lapunk hü szó-szóloja s nem egy tekintetben *uttörő* képviselője volt.

Büszkén hivatkozhatunk az előkelő magyar sajtó tulnyomó részének elismerő, kitüntető ítéletére.

S most már e központi helyre költözve át, ellátva lapunkat eredeti távirati tudósításokkal s a hírlapirodalom követelményeinek megfelelőleg fejlesztve azt hisszük, hogy többé ez eszmékkel egyetértő közönség sem tagadja meg tőlünk meleg érdeklődését, hathatós pártfogását.

Nem abban áll lapunknak, mint hetenként kétszer megjelenő lapnak jelentősége, hogy a nagyobb napi lapokat kizorítsa, bár szerényebb vagyoni helyzetű papi, tanító, kisebb földbirtokosi stb. intelligens családok igényeinek magában is megfelelhessen; hanem abban, hogy oly eszméket és irányt képvisel, melyet így egyesítve egy lapban sem találhat fel a művelt közönség.

Az „Óralló“ szabadelvű, a felvilágosodás és lelkiismereti szabadság barátja, párt és szoros felekezeti kötelektől ment, de amellet hirdeti a valódi hitnek s a feladata magaslatán álló egyházi életnek az emberi társadalomra föltétlen szükségét képező, magasztos mivoltát s védve más felekezetek jogos érdekeit, keresve velük a testvéri kapesot, különösen szolgál a magyar protestantizmusnak s az egyes magyar protestáns egy-

házak közötti legszorosabb testvéri kapes eszméjének s igyekszik majdani egyesülésük előmunkálatainak végzésére. S mindezek mellett a napi politika, érdekesebb események, közgazdasági fontosabb mozzanatok regisztrálója, s a nemesebb értelemben vett szépirodalom művelője is levén: nem látszhatik merésznek fentebbi állításunk, mely szerint lapunk iránya s tartalma semmiféle más organumban föl nem található s egyetlen levén a maga nemében, teljesen méltó a rokongondolkodású közönség pártfogására anélkül, hogy bármely politikai, egyházi, vagy tanügyi lapnak versenytársa volna.

Az „Óralló“ munkaerői, új, jeles tehetségekkel megszaporodva, maradnak a régiék s e kipróbált gárda képezi a legjobb biztosítékot ígéreteinck beváltására.

Az „Óralló“ szerkesztősége.

Az „Óralló“ egyelőre legalább, továbbra is hetenként kétszer fog megjelenni, megnagyobbodott terjedelemben számonként *legalább* 6—6, esetleg 8 oldalon.

Előfizetési ára marad a régi, negyedévre 1 frt 50 kr., félévre 3 frt, egész évre 6 frt.

Egyházi, iskolai és világi hirdetéseket rendkívül jutányosan közlünk s kérjük ez irányban is a közönség nagybecsű pártfogását.

Ujonnan belépő egész éves előfizetőink, míg a készlet tart, ingyen kapják meg Csengey Gusztáv az „Óralló“-ban megjelent nagyérdű, költői szépségekben gazdag regényének, az „*Ida emléké*“-nek különnyomatát, 364 oldalt. E kedvezmény áll azokra is, kik negyedévenként fogják beküldeni az előfizetési díjakat, de a lap járatására egész évi kötelezettséget vállalnak. Az „*Ida emléké*“-nek megküldésére vonatkozó kívánatot kérjük határozottan jelezni. Nem előfizetőknck e regény füzetlenül 1 frt 20 kr.

Az előfizetési pénzek, kellemetlenségek elkerülése végett mindig előre küldendők be.

Szerkesztőség és kiadóhivatal, hova a lap szellemi és anyagi részére vonatkozó összes közlemények küldendők: Debrecen, Kis-Csapó-utca 388. sz.

Megjegyezzük, hogy azon protestáns lelkészek, kiknek kártaszerü fizetésük a 700 frtot meg nem haladja, továbbá protestáns segédlelkészek és tanítók, az „Óralló“, ha legalább félévre fizetnek elő, félévre

2 frt 25 krért, egész évre 4 frt 50 krért kapják.

A lap szétküldésénél, vagy az előfizetések, hirdetési díjak körül felmerült reklamációk a kiadóhivatalba küldendők.

Tisztelettel
As „Óráló” kiadóhivatala.

KÖZÉLET.

Az értekezlet t. tagjaihoz, általában az egyházkerület minden lelkészéhez, s általuk a világi egyháztagokhoz.

Szeretett Testvéreink! Hitrokonaink!

A mély és őszinte bánat lesújtó érzetnek szavaival vezetjük be jelen elnöki körlevelünket, midőn e helyen is tudomásra hozzuk, hogy zsenge korát élő egyesületünknek érdemekben gazdag világi elnöke: Nagyságos Kovács Ferenc kir. tanácsos, egyházkerületi tanácsbíró, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteletbeli tagja stb. stb. folyó év s hó 5-ik napján Tátrafüreden, hova üdülés végett utazott, nagy hirtelenséggel jobblétre szenderült.

Midőn elhunytában egyházi értekezletünk mély és böles belátású elnökét gyászoljuk: ugyanakkor meg kell siratnunk benne az áldozatkészségnek, a keresztyéni erényeknek és az önzetlen hazafiságnak megtestesült képét, a Krisztus szerint való embert, ki élete szakadatlan munkásságának gyümölcseit a nagy és nemes célok oltárára rakta le, földi kincsei árán örökké való kincseket szerezvén; ki míg mások beszéltek: cselekedett; míg mások csüggedtek és ingadoztak: ő Istenben vetett hitével remélt és lelkesült, szilárdan állott s Krisztusi szerénységgel, de rendületlen nyugalommal küzdött örökkévaló célokért!

Gyászoljuk őt meg a lesújtó veszteség teljes érzetével, de a csüggedés rajtunk se vegyen erőt, hanem az ő erényekben gazdag földi életének határdombjánál merüljön fel eítottunk az ő élete példája s a kezéből kihullott zászlót fölragadva, igyekezzünk azt minél előbb feltüzni a humanismus, béke, türelem, testvérszeretet, világosság, lelki szabadság diadal-ormára! Ekkor leend a mi gyászunk és kegyeletünk méltó az ő nagy szívéhez, lelkéhez!

Legyen áldott az igaznak emlékezete közöttünk!

Szeretett Testvéreink! Hitsorsosaink!

Az egyházkerületi egyházi értekezlet múlt év október 31-ik napján megalakulván, elhatározta, hogy a folyó évi értekezleti közgyűlést Nagyváradon tartandja meg; minélfogva az értekezlet nagyválasztmánya a közgyűlés idejét Nagyváradra 1895. évi okt. 31-ik napjára, a reformatio emlékülünepére tűzte ki, s megbízott minket tisztelettel alólirottakat, hogy jelzett napra az értekezleti egyesület tagjait, általában az egyházkerület ev. ref. lelkészi s tanári karát, ugyancsak egyházi közéletünk hitbuzgó világi tagjait is egyházi életünk körébe vágó fontos dolgok vitatása, érlelése, a testvéri együttérzés föllevenítése, ápolása, hitünknek egymás hitéből való erősítése, táplálása, a jövő teendőinek kitűzése végett hívjuk meg.

Midőn e tisztünket szerencsések vagyunk teljesíteni, örömmel hozzuk köztudomásra, hogy értekezleti egyesületünknek eddig 120 nő és férfi rendes, 16 alapító tagja van, ezenfelül számosan olyanok, kik a választmányi tagság elfogadása által az egyesület köteleibe léptek; hogy továbbá az egyesület nagy választmánya kedvező sikerrel megtartotta alakuló gyűlését s kitűzte a folyó évi közgyűlés tanácskozási tárgyait.

Szeretett Testvéreink! Hitrokonaink!

Értekezletünk azon szándékával, hogy a folyó évben Nagyváradon, majd idővel az egyházkerület különböző vidékeiben és városokban kívánja megtartani közgyű-

léseit, távolról sem akar a kihívás, vagy a szükségtelen tüntetés terére lépni. Főcélja az, hogy a kedvezőtlenebb anyagi körülmények között élő lelkészeinknek és a világi egyháztagoknak is időről-időre lehetővé tegye az értekezleti gyűléseken való megjelenést, hogy a különböző vidékeken élő egyháztagok is időnként bevonhatók legyenek az egyesület köteleibe, hogy így a hitben és testvérszereteten való életközösség által az eleven és áldásos tevékenység pezsdülhessen fel egyházi életünkben, hogy lehessünk „*egybekötözöttek, egy értelem és egy akarat által*” (I. Kor. I. 11.) „*növekedhessünk abbana ki fő, t. i. a Jézus Krisztusban*” (Ef. 4. 15.) s az evangelium tiszta magvait mint igaz magvetők minden népek között hinthessük el a kedvező aratásra; és hogy ilyenemű és irányu működése által az anyaszentegyház tagjaiba erőt, bizalmat és bátorságot öntsön e nehéz időkben, midőn a közöny sokfelé hideg palástot borított az evangéliumi buzgóság lüktető ereire s egyházi létérdekeink oly sok oldalról megtámadva és fenyegetve vannak.

De bár mily nehéz napok következzenek is reánk, s bár mely oldalról fenyegeessen is bennünket az ellenség hatalma, nekünk ingadozni és csüggedni nem szabad, mert a mi egyházunk valamint a múltban, a letűnt viharos századokban és sújtóló gyász tizedekben „*lélekben hit által várta az igazságnak reménységét*” (Gal. V. 5.); ugy most is „*a mi hitünknek próbáltatása találtatik a mi dicséretünkre és tisztességünkre.*” (I. Pét. I. 7.) Mert minket meggyőzött sok szenvedések alá vetett múltunk a fölül, hogy „*valami Istenből született, az meggyőzi a világot.*” (I. Ján. V. 4.) Ha azért mi mostan is „*Istennek akaratját cselekedesszük, nem maradnánk-e meg?*” (I. Ján. II. 17.) Ha „*az erőtlenségnek erőtlenségét akarjuk hordozni*” (Róm. XV. 1.); ha „*felebarátainkoak kedveskedünk, azoknak javára és épületére*” (Róm. XV. 12.); ha „*szeretettel egymásak akarunk szolgálni*” (Gal. V. 13.); ha a békességnek, világosságunk, igaz lelki szabadságnak zászlóját lobogtatjuk: nem volna-e velünk a mi mégtartó Istenünk segédleme, áldása és kegyelme?!... Sőt inkább „*adjunk hálát Istennek, ki azt cselekszi, hogy mindenkor diadalmosok legyünk a Jézus Krisztus által.*” (II. Kor. II. 14.) kinek szent tudományát hiszszük és hirdetjük alkalmas és alkalmatlan időkben.

Szeretett testvéreink! Buzdítson fel azért titeket az Urnak lelke! Ossza ki közöttetek a maga mennyei ajándékait a Korinthusba küldött első levél XII-ik részének 6—11. versei szerint! S az „*kinek szájának lelkével lettek az égnek minden seregei.*” cselekedje, hogy minél számosabban jelenjete meg a világosságunk, szabadságunk nagy ünnepe, a szeretet lelke által összehívott testvéri gyűlésünkön, hogy egymás szeretetében erősödve közönséges intést vehessünk ott a hit által, a ti hitetek és a mi hitünk által!

Vagyunk és maradunk hitsorsosi bizalmatokba s testvéri szeretetekbe zárva, anyaszentegyházunkra Istennek áldását kérve.

Debreczenben és Nyiregyházán, 1895. augusztus 21.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos, világi alelnök.

Lukács Ödön,

egyházi elnök.

A Nagyváradon 1895. október 31-én, csütörtökön, tartandó „Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi egyházi értekezlet” tanácskozási rendje:

Október 31-én délelőtt 9 órakor isteni tisztelet az ev. ref. templomban. — Szónok: Szabó János, békés-bánáti esperes.

Isteni tisztelet után közgyűlés (a meghatározandó helyen) a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó beszéd. Jelentés világi elnökünk elhunytáról.
2. Világi elnök választás.
3. Ügyviteli szabályzat megvitatása.
4. A hiányzó választmányi tagok megválasztása, esetleg szakosztályokká alakulás.
5. Javaslat a bel-missióról. — Előadó: Csiky Lajos.

6. Az egyházak anyagi ügyei és az egyházfenntartási alap. — Előadó: Csiky Lajos

7. A diakonusi intézményről. — Előadó: Garzó Gyula.

8. A lelkészképzésről, tekintettel a megváltozott egyházpolitikai helyzetből folyó sokoldalú lelkészi teendőkre. — Előadó: Gulyás Lajos; ajánlók: Csécsi Miklós, Soltesz János.

9. Javaslat. Indítványok.

Fzt megelőzőleg október 30-án délután az erre előre kijelölendő alkalmas helyen, ismerkedési összejövetel.

Tisztelettel felhívjuk mindazokat, kik az értekezleten részt venni akarnak, hogy október hó 8-ik napjáig megjelenési szándékukat az egyházi elnöknel Nyiregyházán jelentsék be, hogy az elszállásolás jó eleve megtörténhessék.

Simonffy Imre,
kir. tanácsos, világi alelnök.

Lukács Ödön,
egyházi elnök.

EGYHÁZI ÉLET.

Papválasztás a zsinati törvények 217. §-a alapján.

A zsinati törvények 217. §-ának célja az, hogy a szavazó menten minden befolyástól, arra adja szavazatát, kit az ő felfogása szerint legjobbnak képez. Szóval az egyháztag egyéni akarata egészen, hamisítatlanul érvényesüljön. Mit mutat a tapasztalat? Azt, hogy a mostan divatozó titkos szavazások után a győző épen úgy tudja, mint a legyőzött, hogy ki szavazott rá és ki nem. Hát ez nem jól van így. A mai szavazások a 217. § szerint történnek, de nem e §. szellemében. Már pedig a betű megöl s lélek az, a mely megelevenít. Egy pár pap választást láttam, elmondom, hogyan történik az:

Általános szokássá vált, hogy a lelkészi hivatal által kiállított peccétes cédulákat osztogatnak ki a templomban, hogy minden szavazó ott írja reá a jelöltje nevét. Helyes volna ez akkor, ha nem a tanulatlan, sokszor tudatlan néppel állanánk szemben, a ki talán sokszor egész életében sem irt és ir egyebet le, mint a maga nevét; vagy egyáltalán irni sem tud. Ott vannak az ilyenek számára a bizalmi férfiak, választva a presbyterium által! Csakhogy más az elmélet és ismét más a gyakorlat!... Nagyon is jól tudja az az együgyű szavazó, hogy ez vagy amaz a bizalmi férfi ennek vagy amannak a lelkes párthive, hisz már őt is felkérte az ő jelöltje támogatására. A befolyásos tekintélyes férfiu előtt megijed; azt sem tudja, fiú-e vagy leány és bár ő azzal a feltett szándékkal indult el hazulról, hogy ő sem x sem y-ra nem, de z-re szavaz, de mert a bizalmi férfiu nagyon is bizalmas férfiu xnek és ynak, tehát bizony nem szavaz ő — mert nem mer z-re szavazni, — hanem leszavaz x-re vagy y-ra. Pedig ez az irni nem tudó ember ép úgy osztozik az egyház-terhekben, mint akármelyik korifeusa az egyháznak! Így csufolja meg a gyakorlat az elméletet. Vagy pedig a mi még rosszabb: nem akarja bizni az illető senkire azt, kire fog szavazni, neki dől és megpróbálja leírni a jelöltje nevét. De biz az a kaszához és kapához szokott kéz, még sima asztalon is — a jelöltje furesa nevének leírásánál felmondja a szolgálatot, mert hát az ő ceruzája csak az ő saját neve leírásához szokott; de meg az esperes és a méltóságos vagy nagyságos ur látásától megvan ijedve stb. . . . írja tehát a jelöltje helyett a maga nevét, — leszavaz magára a publicum nagy kacagása közepett. Tudná aztán hogy kell! . . . De negyven évig aztán nincs szavazás. Az ő jelöltje pedig aztán keservesen sirhat e felett, mert hisz talán épen ezen egy szavazat hibás volta buktatta el. Ennél a most divatozó titkos választásnál sokkal helyesebb az, ha otthonról hozza magával azt a cédulát, a mivel szavazni akar. Egy szavazata van; úgy érvényesíti azt a hogy neki tetszik. Zsebében aztán még marad vagy hat más jelölt neve az igaz miután mindenik jelöltnek a cédulát

ját osztogatták. Ez a cédula osztogatás ártatlan valami; ennek meggátolása céljából kár volt ezt a mai titkosnak nevezett nyilvános választást megteremteni. De sok embernek szép reménye temetett már el, ezzel a csuf, titkosnak nevezett, de nagyon is rut nyilvános választás által! Így csaknem kivétel nélkül az a párt fog győzni, ahol a nagy száju és tehetősebb emberek állnak és a szegény nép — bár védi őt a 217. §. — a maga szavazatát érvényesíteni nem fogja soha. Hát a hibás illetve olvashatlan írás miatt, ismét hány szavazó nem érvényesíti a maga akaratát!? Sokszor ezeknek a félre tétele egyik, vagy másik lelkésznek egész életét, munka kedvét teszik tönkre. Hát ez így nem jól van, mert nem igazságosan van; mert a papválasztásban a 217. §. szelleme nincs érvényre juttatva.

Alig van az egész magyarországi ev. ref. papságra nézve fontosabb annál: hogy hajtatik végre a papválasztás, melytől az illető lelkész teljes életboldogsága, saját és családjá jövője van függővé téve; mégis rendes papválasztási szabályzat nincs sehhol, egyik egyház kerületben sem. Igaz! eszmiadiának jó eszmiája; szabónak jó nadrágja nem szokott lenni! . . . Hát hogy is kellene hát? mint kellene hát? Töprengenek a kis emberek a nagy dolgok felett. Elmondjam? Ne mondjam? Hát elmondom:

a) Ha pályázik 28 lelkész az egyik, vagy másik eklézsiába, úgy az esperes mikor a kijelölés megtörténik, készített minden jelölt nevére kétszer annyi szavazó lapot, mint a lezárt szavazó névsor sőt lehet valamivel többet. A szavazó lapra a jelölt neve és állása lenne nyomtatva, lebélyegezve az esperesi hivatal által. Ezek a kiküldött tanácsbíró urak által a választásra kitűzött napon az illető községben, illetve egyházban vétetnének át. Ezen lapoknak költségeit minden pályázó szívesen viselendő.

b) A szavazatok titkos jellegének megóvása végett szükség volna két bizalmi férfiúra. Ezek már nem a választó községből telnének ki; hanem ezzel a tisztséggel azok a szomszédos kurátorok tüntetnének ki, kik fénylenek mint példányképek a nép előtt. A választás előkészítése alkalmával esküt tennének arra, hogy azon titkot mit a választók reájok biznak, elárulni nem fogják soha. Helyüket elfoglalják az u. n. cinteremben, hová a szavazók egyesével belépnek és kérik a bizalmi férfiktől annak a jelöltnek a szavazó céduláját kire szavazni akarnak. A ki valamelyik szavazót titkos szavazatának gyakorlásában gátolná, 10—50 forintig lenne büntethető az illető bizalmi férfiak által e végett felszólított tanácsbírók által. A módozatokat aztán, hogy a gyülekezet hol legyen a szavazás megkezdése alkalmával, a helyi körülmények határozzák meg. Ha a templomnak egy ajtója van úgy a bizalmi férfiak a lelkézi irodában is működhetnének. De meg a hol egy ajtója a templom, ott a papot közfelkiáltással szokták választani mert az ilyen helyen: „keskeny a kapucska, kicsiny a szapucska! . . . stb. . . stb. nem tör ki az ily egyházzért a kenyérharcz életre halálra!

Teljes meggyőződésem az, hogy ha a papválasztások a 217. §. szellemében történének, a közelmúltban lefolyt jelenetek nem ismétlődnének és a 217-ik §-ban oly erő van, hogy meggátolna minden visszaélést és a fenséges népakarat a maga nagyságában domborodnék ki. — Ugy legyen! . . . Hallják meg azok, kik e dolgokat intézni hivatottak és ne keményítsék meg az ő szíveiket. — A ki akarja a célt, akarnia kell az eszközöket is.

A miskolci ág. hitv. egyház Zelenka Pál püspök iránti — nagyrabecsülésének, lemondása alkalmából, s a püspökválasztást irányozandó **Radvány István** egyházi felügyelő elnöklete alatt tartandó közgyűlésben határtalan bizalom nyilvánításával andand kifejezést.

A dunamelléki ev. ref. püspöki hivatal mely a nyáron **Hulason** helyettesített szept. 1-je óta Budapestre visszahelyeztetett; mely-

nélfogya már a püspöki hivatalhoz tartozó ügyek ide intézendők.

Tisza Kálmán jubileuma. Az idén negyven éve hogy a nagyszalontai református egyházmegye Tisza Kálmánt főgondnokká választotta. A n. szalontai egyházmegye közgyűlésén Szél Kálmán esperes megnyitó beszédében kiemelte a jubiláns kiváló érdemeit. A közgyűlés tagjai a jelenlevő főgondnokot meleg óvációban részesítették.

Az ág. evang. egyház is azon kedvezőtlen helyzetbe jutott az egyházi reformtörvények okt. 1-jei életbeléptetése által, hogy az egyet. konvent csak később tartván meg, csak utólagosan adhat szabályzó rendeleteket a lelkészek számára. Ezen segíteni előlegesen az egyh. ker. gyűlések vették hivatásuknak. Ily célból jelent meg a dunáninneni egyházkerület **utasítása a lelkészeknek.** Megegyezik nagyobbára a miskolci prot. püspöki konferencia tájékoztatásával.

Ugyaníly irányban és céllal működött a bányai egyh. kerület auguszt. hó utolsó napjain tartott gyűlésében.

A bányai ág. hitv. evang. egyházkerület befejezte közgyűlését. A napirenden volt még több bizottsági jelentés s a kerületi küldöttek megválasztása az egyetemes gyűlésre. Erre nézve határozatba ment, hogy az esperességek elnökségei legyenek legelső sorban kiküldve, aztán megválasztották a többi küldötteket is. Majd megalakították a kerület számvevőségét, fegyelmi, pénzügyi és iskolaügyi bizottságait s azt a bizottságot, mely a lelkész és tanítóválasztási szabályrendelet kidolgozza. Végül a kérvények egész sorát mutatták be. Ezek közül pártolólággal terjesztik az egyetemes gyűlés elé a békési esperességnek azt a kérvényét, melyben az egyházi politikai törvények életbelépése által nekik okozandó anyagi károkért a kormány támogatását kéri. A hátralevő jegyzőkönyvi tárgyakat vita nélkül intézték el s ezzel a közgyűlést befejezték.

TANÜGY.

Az osztrák tanítók budapesti látogatásukból maradandó emléket vittek magukkal akár a magyarországi tanintézeteket mint szakszerű megismerésük tárgyát, akár Budapest nevezetességeit és szépségeit, melyek által el voltak ragadtatva, tekintették, akár a pazar vendéglátást, melyből nekik, úgy magyar szaktársaik mint az állam képviselői részéről kijutott. Budapestről Poprádra irányozták utjokat.

Az osztrák tanítók kassai fogadtatása a budapestinek méltó folytatása volt. A pályaházban már nagy sokaság várta, s megérkezéskor felharsant a szives éljenzés és rázendült a Rákóczi-induló s **Münster** polgármester ajkán az üdvözlő beszéd magyarul, németül. A Sehalkház fogadóban tartott nagy banketten egymást érték a lelkes tisztelet; s a bécsi tanítók dalkórré alakulva alkalmi dalt mondtak, melynek minden strófája „éljen das sehöne Ungerland“ refrainnel végződött. A város nevezetességeit megtekintve tovább utaztak a Szepességbe, hol négy napig maradtak. Annyi rokonszenves fogadtatás bizonyosan megtermi ezen művelt tanítótestületben azt a kedvező hatást hazánk és nemzetünk iránt, hogy az általok növelendő ifju nemzedék kevesebb magyarfaló hajlamot örököl.

Dr. Peoz Vilmos kolozsvári egyetemi rendes tanár a budapesti tud. egyetemhez a 3 class. philologia nyilv. rend. tanárává neveztetett ki; **Czakó Adolf** a József-műegyetemen constructuri teendővel megbízott miniszt. főmérnök a József-műegyetemen a mérnöki szerkezetten nyilv. rendkívüli tanárává a rendszeresített illetményekkel.

A debreceni állami főreáliskolában a javító érettségi vizsgálatok szeptember 6-án tartatnak meg. A felvétel és beírás az új iskolai évre szeptember 1. 2. és 3. napján történik. Később jelentkezőket az igazgatóság csak akkor vehet fel, ha késedelmüknek okát kellőleg tudják igazolni. Beírási díj 5 forint 25 kr. Első félévi tandíj 12 trt. Tandíjmen-

tességért a folyamodványokat szept. 10-ig kell benyújtani. Debreczenben, 1895. aug. 30. Az áll. főreáliskola igazgatósága.

Az ágost. hitv. evang. elemi iskolában, mely 4 fiu és hat (6) leányosztályból áll, a beiratások f. é. szept. hó 2—4 napjain esz-közöltetnek. Beiratkozni lehet a Miklós-utca 1905—6. sz. a. levő iskolai helyiségben és pedig d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5 óráig. A tanév szept. 5-én d. e. 9 órakor istenitisztelettel veszi kezdetét. Az első félévi tandíj a beiratás alkalmával fizetendő.

Az iparos tanonoz-iskolában a beiratások és tanítások szeptember 17-én kezdődnek meg. Beiratkozás és a bizonyítvány kiadása Nagy-Csapó-utczán a „Kovács kaszárnya“ mellett fekvő Baresay-féle házba áthelyezett igazgatói irodában történik és nem a főiskolában.

Uj egyetemi tanárok esküje. Alexander Bernát, Fejérpataky László és Margalits Ede ujonnan kinevezett budapesti egyetemi tanárok aug. 31-én délelőtt tették le a hivatalos esküt a magyar tud. egyetem rektora előtt. Ugyanekkor eskették föl dr. Dézsi Lajost az egyetemi könyvtár új tisztviselőjét.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Főhívás előfizetésre. A budapesti és vidéki lapokban elszórtan megjelent tárcaközleményeimből összeválogattam egy kötetbe azokat a kiválóbbakat, melyeket vagy elhalt jelesekéről életrajzi adatokul, vagy valamely érdekesebb alkalom ellenállhatlan sugalmi vagy egy-egy boldog visszaemlékezés varázsa alatt írogattam Három évvel ezelőtt megjelent verskötetemet a mélyen tisztelt olvasó közönség az ország minden részéből, oly meleg fogadtatásban részesítette, hogy költeményeimből kiadóm, egymás után két kiadásban, közel kétezer példányt küldött szét. Abban a reményben, hogy a nagyérdemű olvasó közönség, kedves ösmerőseim és szeretett barátaim jelen vállalkozásomat is hasonlóan szives figyelmükre méltatják: „Emlékek és Elemények“ cím alatt bocsátom közre jelen kötetemet. A kötet 10—12 ivnyi terjedelemben folyó évi december hó közepén jelenik meg. Előfizetési ára 1 frt; gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Az előfizetési pénzeket kérem címemre (Kolozsvár, kultorda-utca 3. sz.) vagy Ajtai K. Albert nyomdatulajdonos urnak (Kolozsvár, belközép-utca 4. sz.), lehetőleg folyó évi október hó végeig küldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt magamat kellő időben tájékozhasssam. Könyvem kifogástalan kiállításáról Ajtai K. Albert ur nyomdájának elismert jóhírre ve kezeskedik. Kolozsvárt, 1895. augusztus 25-én. E. Kovács Gyula, a Petőfi-Társaság és az Erdélyi Irodalmi Társaság tagja.

Török Imre tiszaroffi ev. ref. lelkész „Uj hitűek ellen“ című füzetében „közadkozásból kinyomatott“ műve elkésve jutott kezünkbe, mivel már „szeretett hivei számára“ régebben kiadott. De mivel e kis munka a „baptisták“ terjeszkedése ellen van intézve, mely ügy folytonosan napirenden van: nem tartjuk elkéssettnek reámutatni a tartalmas lelkézi szak-műre. Tartalma: hét lapon „előszó“ „szeretett hiveihez“ a baptizmus tévedéseiről, a reform. lelkész fenkölt hivatásának forró érzésű megnyilatkozása. „Egyházi beszédek előtt elmondott imádság.“ Magasztos lelkek imádsága ez istenhez, az igaz tudományban tanító és erősítő ige közléseért. „Vigyázatra intő egyházi beszéd.“ Alapige: Máté 7: 15. v. Örizzettek magatokat a hamis prófétáktól, kik hozzátok jönek juhoknak ruhájában, de belől ragadozó farkasok. I. Örizzettek magatokat a hamis prófétáktól, mert nekünk ő reájok és az ő tudományukra semmi szükségünk nincs. II. Mert rajongókká tessznek titeket, rajongást oltanak szíveitekbe. III. Örizzék magokat a hamis prófétáktól a gyöngébb hitűek. Záró-dék: Maradjatok meg azokban, a miket tanultatok. „Egyházi beszéd utáni imádság.“ Különösen koronája ez imádság az egész munkának. Összesen 22 lapra terjed. Kár, hogy a füzet csak a roffi ev. ref. egyház

hívei részére s csak korlátozott számú példányban nyomtatván ki, — szélesebb elterjedést nem vehetett; pedig a „baptizmus“ terjedése ellen küzdő lelkészek és egyházaknak nagy szolgálatot tenne — e kiválólag belmissziói hivatásu speciális dolgozat. Nem volna-e jó szerzőt ujranyomatás és általános elterjesztés végett felkérni! — a — r.

Székla Gábor tanárra bízták a *millenniumi kiállítás vadász-történeti csoportjának* elkészítését. A vadászat történeti fejlődését illusztráló mű már nagyrésztben elkészült, s legközelebb be lesz mutatva az illetékes köröknek.

Tudomány

Magyar közgazdasági társaság. E nagy figyelmet érdemlő társaságtól vettük a következő felszólítást:

Hazai közéletünkben rég érzett hiányt van hivatva pótolni a „Magyar közgazdasági társaság“, mely 1894. év első felében megalakulva, működését immár meg kezdte. Míg a művelt külföld szerencsésebb nemzetei régtől fogva rendelkeztek egy, vagy rendszeren több olyan társulattal, mely a nagy gyakorlati jelentőségű közgazdasági kérdéseket párton kívüli álláspontból megvitatta, a közvéleményt előkészítette azok helyes megoldására: hazánkban ily intézmény mindezt ideig nem létezett. Alig szükség mondanunk, hogy e hiány annyival érezhetőbbé vált, minél nagyobb jelentőségre emelkedett nálunk a gazdasági érdekek kérdése s minél inkább kitűnt, hogy az e teren való gyors haladás előfeltétele a társadalom és állam erőteljes együttműködése. Tudva azt, hogy mind több és több feladat hárul nemzetünkre, hogy a haladás és virágzás útján előremenjen, tudva azt, hogy a legközelebbi jövőben elsőrendű fontosságú társadalmi és gazdasági problémák fognak megoldásra kerülni: valósággal követelménynek vált oly egyesület létesítése és megerősítése, mely feladataul ismeri az egész közgazdasági élet terére kiterjeszkedve, mindazt a tudást és jóakaratot egyesíteni e problémák megoldásának előkészítésére s a helyes közvélemény megalkotására, mely eddig hatástalanul, sílforgácsolva, elszigetelten létezett hazánkban.

Hogy az egyesület, mely e magas célt tűzte maga elé, virágozhasse, arra első sorban az arra hivatottak érdeklődése és támogatása szükséges. Teljes bizalommal terjesztjük elő tehát azon kérelmet, utalva a hátlapon található alapszabály-kivonatban is kifejtett céljainkra, hogy társaságunk sorába belépni és ezen szándékot a jelen sorainkhoz esatolt belépési nyilatkozatban velünk közölni sziveskedjék. Külön felemlíteni van szerencsénk, hogy dr. Jekélfalussy József ural, a „Közgazdasági Szemle“ nagyérdemű szerkesztőjével oly megállapodásra sikerült jutnunk, mely szerint a nevezett folyóirat, mint a társaság hivatalos organuma, minden tagnak díjmentesen megküldetik. Az ezenfelül megjelenő és elsőrendű irodalmi becses bíró kiadmányainkra szintén díjmentesen számíthat minden tag. Tagjaink részére továbbá a Ferenczrendiek bazárjában egyleti helyiséget rendeztünk be, a hol gazdag tartalmú szakkönyvtár és a bel- és külföldi szakfolyóiratok nagy száma áll rendelkezésükre. Végül egész sorát a közgazdasági élet minden körébe vágó előadásoknak és megvitatásoknak helyezhetjük kilátásba, melyekről a tagok, a mennyiben személyesen jelen nem volnának, a társasági Ertesítő útján nyernek hű tájékoztatást.

A Magyar Közgazdasági Társaság elnöksége.

A Magyar Közgazdasági Társaság célja a közgazdaság körébe vágó tudományok művelése és a közgazdasági ismeretek terjesztése.

Ezen cél elérése végett a társaság:

a) fölolvásokat rendez és egyes kérdéseket megvitát; b) tanulmányokat közzétesz; c) közlönnyt ad ki; d) könyvkiadó vállalatot létesít; e) a tagok érintkezésére lehetőleg állandó helyiséget tart; f) könyvtárt

és olvasó-termet rendez be; g) szakművek és közlemények kiadását elősegíti.

A társaság tagjai: 1. tiszteletbeliek, 2. alapítók, 3. rendesek.

Tiszteletbeli tagokat a közgyűlés választ s pedig az igazgató-választmány ajánlatára. Alapító tagok azok, a kik a társaság vagyonához legalább 200 (kétszáz) frttal járulnak. Rendes tag bárki lehet, a kit egy tag ajánlatára az igazgató választmány fölvesz.

Alapító és rendes tagok jogi személyek is lehetnek. Ezek jogait a közgyűlésen az elnökségnél előzetesen bejelentendő képviselőik által gyakorolják.

Az összes tagok minőségükhöz képest oklevelet kapnak és egyenlő jogokkan részesülnek.

A társaság minden tagjának joga van a gyűlésekben részt venni, a társaság helyiségét látogatni, új tagokat ajánlani, a közgyűlésen indítványt tenni és szavazni. Minden tag választható. A társaság tagjai díjtalanul nyerik a társaság rendes kiadványait, a könyvtárt és olvasótermet díjmentesen használhatják és részesülnek az időnként megállapított kedvezményben.

A tiszteletbeli tagok semmiféle díjat nem fizetnek. A rendes tagok évi tagsági díja 10 (tíz) frt, a mennyiben pedig nem Budapestben laknak és nem jogi személyek 5 (öt) frt. A tagsági díj félévenként előzetesen fizetendő. A félévek január és július első napjától számítatnak. Az újonnan belépő rendes tagok kötelezettsége azon félév első napjával kezdődik, a melyben fölvetettek és tart 3 (három) éven át. A ki a társaságból kilépni kíván, tartozik ebbeli szándékát a három éves cyculus utolsó évének első felében az elnökségnél írásban bejelenteni és oklevelét vissza küldeni, ellenesetben tagsági kötelezettsége a következő három évre is kiterjed.

Elnökség. Elnök: Láng Lajos, igazgató: Halász Sándor, főtitkár: Mandello Gyula, Ráth Zoltán, pénztáros: Grötschel Imre, ellenőr: Lovag Falk Zsigmond, könyvtáros: Bamberger Béla, ügyész: Fekete Ignác.

Igazgató-választmány: 1. Acsády Ignác, 2. Bedő Albert, 3. Bernát István, 4. Enyedy Lukács, 5. Falk Miksa, 6. Fenyvessy Adolf, 7. Forster Géza, 8. Földes Béla, 9. Gaal Jenő, 10. Gonda Béla, 11. Halász Imre, 12. Hegedűs Sándor, 13. Heltai Ferencz, 14. Hevesi Ödön, 15. Hollán Sándor, 16. Horváth János, 17. Jekélfalussy József, 18. Jellinek Henrik, 19. Kautz Gyula, 20. Kilényi Hugó, 21. Kohn Dávid, 22. Kőrösi József, 23. Krecsi Rezső, 24. Láncey Leó, 25. Lévy Henrik, 26. Liphay Sándor, 27. Lukács Antal, 28. Mandello Károly, 29. Mariska Vilmos, 30. Matlekovits Sándor, 31. Mende Bódog, 32. Miklós Ödön, 33. Mudrony Soma, 34. Nagy Ferencz, 35. Neményi Ambrus, 36. Neumann Armin, 37. Neumann Károly, 38. Pólya Jakab, 39. Popovics Sándor, 40. Schmidt József, 41. Szabó Jenő, 42. Széll Kálmán, 43. Szilassy Zoltán, 44. Teleszky János, 45. Tisza István, 46. Tolnay Lajos, 47. Ullmann Sándor, 48. Vargha Gyula, 29. Vizneker Antal, 50. Vörös László.

Számvizsgálók: 1. Baross Géza, 2. Beck Dénes, 3. Emich Gusztáv, 4. Fritz Péter, 5. Székely Ferencz.

UJDONSÁGOK.

Midőn lapunk első száma jelenik meg a protestantizmus egyik hazai emporiumában Debreczenben: jól esik lelkünknek s kedves kötelességet teljesítünk, ha lapunk tisztelt olvasóközönségének üdvözetünket küldjük e helyről s őszinte hálával köszönjük meg eddigi támogatását. Bizalommal kérjük ezt a jövőre is. Feladatainknak e nagy városban, meggyarapodott szellemi s anyagi erővel, számos segédeszközzel sokkal inkább tehetünk eleget. Hiszszük, hogy az olvasó közönség mindenkor az idealizmus eszmei magaslatán álló küzdelmeinket törekvéseinket méltányolni fogja.

Mi a magunk részéről semmiféle áldozatot nem fogunk kimélni, hogy lapunkat a komoly megbízható lapok teljes színvonalán tartsuk meg s ami hiányzik terjedelméből, nyerve meg értékben.

Változatos, érdekes lap akarunk lenni, de az üres szenzációt, a frivolitást, az idegfeszítőt, de erkölestelen közleményeket ezután is kerüljük.

De kötelességünknek tartjuk azt is, hogy az „Órálló“ eddigi kiadójának, Ehlert Gyula urnak s általában a „Zemplén“ nyomdának, buzgóságukért lapunk mostani helyettes szerkesztőjének, Kohányi Gyula urnak önfeláldozó, lelkes munkájáért itt a nyilvánosság előtt, abban a lapban, az előtt a közönség előtt mondjunk köszönetet, mely körül érdemet szereztek.

Az „Órálló“ szerkesztősége.

Hoensbroch gróf, ki már régebben kilépett a jezsuita szerzetből s protestáns vallásra tért át, kemény leleplezésekkel ostromolván a Németországban recipiálandó jó urakat, most megházasodik.

A kir. tábla helybenhagyta azon tünnetök ellen hozott ítéletet, kik Kossuth Lajos halálakor utcai zavargást okoztak a miatt, hogy az Opera- és Nemzeti színházon nem tüntek ki gyászlobogót. Ezen ítélet **Szabó József, Kohn Vilmos, Kiss Lajos, Verkner Dezsőre** 2—2 havi, — **Kelemen Józser, Szántó István és Tóth József**re 1—1 havi fogházra szól.

A hastingsi sakk-versenyen Maróti Géza — e szellemi sportban különösen kiváló magyar — lett győztes. Az amatőr-verseny egy héti küzdelméből ugyanis a legelső díjat e huszonhat éves mérnök hozta el, harminckét versenytárs ellenében, egyetlen partit sem veszítve; a mely partit meg nem nyert, — eldöntetlen maradt.

Sándor szerb király komoly életveszélyben forgott mult hó 30-ikán Biarritzban, s csak ifjúkorát túlhaladó férfias hidegvérének lehet tulajdonítani megmenekülését. — Egy uszómesterrel ugyanis messze bebocsátkozott a tengeren, s egy hatalmas hullám mindkettőjüket magával ragadta. Az uszómester odaveszett, de a király — el nem veszve lélekjelenlétét — kimenekült.

Német-Keresztur Sopronmegyei községben **Herber János** munkavezetőt boszúból néhány munkás legény számtalan késszurással meggyilkolva darabokra tépte. Az iszonyu tettet sokan részvétlenül szemlélték és senki sem sietett megmentésére.

Dr. Takács Zoltán a Berec-féle sikkasztásügyben bünrészességét Bérey kapitány előtt végre beismervén, átkísértetett az ügyészséghez.

Jubileumok Debreczenben. **Csatth Zsigmondnak** a debreceni posta- és táviróhivatal közbeesülésben álló főnökének most volt 25 éves szolgálati jubileuma, mely alkalomból a posta- s távirói hivatali s szolgaszemélyzet meleg óvációkban részesítette szeretetreméltó főnökét. — **Dávid Minály** ev. ref. tanító 25 éves szolgálati évfordulóját f. hó 1-én a Bika szállóban tartott bankettel ünnepelték meg pályatársai s tisztelői. A banketten 76 forint folyt be a résztvevőktől s ez összeget, mint Dávid M. alapot úgy hogy kamata a legjobb tanítói árva jutalmazására szolgáljon az országos tanítói Arvaház igazgatóságánál teszik le.

Naményi József debreczeni kir. táblai bírónak a kuriához való kinevezését a hivatalos lap a napokban fogja közölni.

A kolera Völhyniában aggasztóan terjed. A nép félelmében vagy az erdőbe, vagy a vezeklő egyházi körmenetek áradatába menekül. A halál hirtelen, s legtöbb esetben az orvoslás alkalmazása előtt bekövetkezik.

Dr. Takács Zoltán súlyos bűnperében védő ügyvédjeül Dr. Polonyi Géza helyett, kit anyja kért fel a végett, **Dr. Visontai Somát** választotta.

Halálozás. Tüdös János, a debreczeni ev. ref. főiskola gimnáziumának érdemes nyug. igazgatóját s széles körökben nagyra-becsült családját súlyos vesztés érte. Neje, szül. Kardos Erzsébet, múlt aug. hó 29-én elhunyt. A mélyen sujtott család fájdalmában őszinte részvétet osztozunk. A gyász-jelentés így hangzik: „A legmélyebb fájdalomtól lesújtva tudatjuk a szerető hű hitvesnek, anyának, testvérnek és sógornőnek néhai Tüdös Jánosné szül. Kardos Erzsébetnek folyó évi augusztus 29-ik napján délután 3 óraker, életének 62-ik boldog házasságának 40-ik évében, rövid szenvedés után rövid csendes elhunytát. A boldogultnak földi részei aug. hó 31-én délután 4 óraker fognak a Nagy-Péterfia-utczai 830. sz. háznál, ref. egyház szertartásai szerint tartott rövid ima után a Kossuth-utczai temetőben örök nyugalomra tételni. Ezen végtisztességtételre az elhunyt rokonait, jó ismerőseit s a résztvevő közönséget bánatos szívvel meghívjuk. Kelt Debreczen, 1895. évi augusztus hó 29-ik napján. Férje: Tüdös János. Gyermekai: Dr. Tüdös Kálmán nejevel Lengyel Ilonával; dr. Tüdös János nejevel Kálmáneczhey Irénnel; Tüdös Béla nejevel Szabó Margittal; Tüdös Antal; dr. Tüdös László; Tüdös Erzsébet férjével Szoboszlai Sándorral; az unokák nevében is. Testvérei: Kardos Mária özv. Kolbenheyer Edéné; Kardos Eszter férjével Fleischer Gusztávval; Kardos László nejevel Szabó Rózával; Kardos Mária. Sógornője: Tüdös Klára. Sógora: Tüdös József nejevel Keckés Agnessel. Béke poraira! A temetés rendkívüli részvét mellett történt. Béke az áldott emlékü elhunyt nemes poraira!

POLITIKAI SZEMLE.

Belföld.

Báró Huszár Károly, országgyűlési képviselő meghalt Kolozsvarott. A szabadelvű pártnak volt tántoríthatlan meggyőződés-szerinti híve. Legutóbb *Székvárost* képviselte.

Gróf Károlyi Gábor Cegléd város képviselője is elhunyt váratlanul szívszélhűdésben, aug. 31-én. A függetlenségi elvek híve volt nemcsak a liberalizmus szellemében, hanem radikálisusba menve; grófi származása dacára, ezen a mágnesi osztályban és hazánkban szokatlan elvállást változatos élet-története igazolja, melyben nem utolsó volt azon esemény, hogy atyja a roppant vagyonból kitagadta. A független párt frakciókra felhasználása alkalmával határozott függetlenségi elve az Eötvös-Justh-párt hűségében tartotta meg.

A katonasorozás ez idén a honvédelmi miniszteriumban összeállításban levő végeredmény szerint annyira sikerült, hogy a besorozott harmadik korosztálybeli hadkötelesek nagyobb részét már a póttartalékba kell áttenni.

Lippay György győrmegyei alispán a közügyektől visszavonul. Ez alkalmat a „néppárt“ is fel akarja használni, különösen a káptalan mindent elkövet, hogy az alispáni hivatal néppárti jelölttel töltesse be. De a liberálisok sem nézik közönyösen a dolgok folyamát s különösen a virilisták azon lesznek, hogy megmentésük a megyét a fanatizmus sötétségétől.

Lévay József borsodmegye alispánja, a kitűnő költő nyugalomba vonulásáról is hírelnek. Itt ugyan talán nincs is néppárt, vagy legalább az új választásnál nem lép akcióba; de fájdalmasan esik mégis lemondásának híre, mely ha megvalósul, nagy veszteséget rejt magában Borsod vármegyére nézve.

Gróf Zichy Nándor Münchenben. Annak a beszédnek, a melyet a néppárt vezére Münchenben mondott, a Magyar Állam közlése szerint ez volt a tartalma:

Gróf Zichy mindenekelőtt köszönetet mond a német katolikusoknak a meleg rokonszenv nyilvánulásáért. Majd röviden vázolja a katolicizmus jelenlegi igen nehéz helyzetét Magyarországon. Itt még sok dolog igen középkorias, anélkül azonban, hogy

a közszellem középkori volna. Sokkal szívesebben emlékezik meg a szónok arról az örömdetes tényről, hogy az Isten Magyarországnak igazán keresztény királyi házat adott, amely a magyar katolikusokat összetartásra bírja. Isten segédelmével harcoljuk ugyanazt a harcot, a melyet Németországon és az egész világon végig küzdöttek, a kereszténységért, a mely lényegében katolikus. (Elélek helyeslés.)

Ha az állam minden hatalmat a saját kezében összpontosít, akkor sohasem lesz béke (Helyeslés.), mert békét csak az egyház, csak a katolikus egyház adhat, (Tetszés.) csak Krisztus hoz békét a világnak. (Elélek tetszés.) S ezért a meggyőződésünkért sikra szállunk minden opportünizmus nélkül. (Zajos tetszés.) Ha velünk az egyház s velünk a nép, nem kell-e akkor győznünk? Hogy a keresztény nép és a katolicizmus állam-ellenes, az nem igaz; de szakítottunk azokkal az elemekkel, akik a dinasztának ellenségei s a rendnek megbontói s az államellenes hatalmakkal.

Azt mondják, hogy a kiegyezést és pragmatika szankeziót nagyra becsüljük, de azért a katolikusoktól, mint valami rablótól és gyilkosoktól mégis megvonják a választói jogot. (Pfüj!) De azért mégis bizunk a győzelemben, mert a mi ügyünk az Isten örök igazsága. (Tetszés.)

Valamennyi kereszténynek egyesülni kell a szabadkőművesség ellen, nem csupán a polgári házasság ügyében, hanem fel kell venni e harcot a németek bátorító példájára minden destructiv irányzat ellen.

Kéri a németeket, hogy a magyar katolikusoktól a jövőben se vonják meg rokonszenvük nyilvánítását s küzdjenek velük együtt a katolikus házasság visszaállításáért, mert ez a régi családi, társadalmi és állami rendnek alapja. (Viharos tetszés.) Eppen ezért össze kell tartani mindnyájunknak s követelnünk kell mindazon törvények revisióját, a melyek a katolicizmusnak ártalmasak. (Elélek tetszés.)

Tartsák továbbra is baráti emlékezetben Magyarországot s törekvéseinket foglalják imádságukba. (Hoszzantartó zajos éljenzés.)

Menyi ellentmondás e rövid beszédben, s mennyire jellemzi Zichy Nándort és elvtársait. A király iránti hűséget megegyeztetni, — erőlködik megegyeztetni — a király által szentesített törvények elleni izgatással; a hazafiúi hűséget, — az államkormány iránti lángoló gyűlölettel; Magyarország függetlenségét, — az idegen befolyások magyarország ügyeibe avatkozásával, Krisztus országát szeretett és békés jellemét mint a kereszténység hivatását, — a gyűlölködéssel és a modern társadalmi rend ellen harcahívással. . . S a kereszténységét igazságtalanul s gőgösen csak a róm. katolicizmus számára foglalják le. Bizony gonosz utja — ezen és a tulvilágon várható üdvösségnek. Mehet utána az a nép, melynek rokonszenvére hivatkozik. De bizunk a magyar nép józan eszében, mely világosabban lát, mintsem kövesse a vakot, — a fanatizmus örültségének tátongó mélységébe.

A román ligában nagy a levertség a brüsszeli kudarc óta. Ennek hatása alatt állanak a magyar románok is, kiknek azonban helyzetét még kellemetlenebbé teszi — a pénzühiány. A pénzforrások ugyanis, melyek ösztönözték a szegedi marttyrok lelkesedését, bedugultak, s ehhez képest lelohadt a lelkesedés is, s helyét levertség foglalta el. Volt egy kéz — így szól a „Pesti Hirlap“ szegedi tudósítója, — mely sokszor nyult ki teli marokkal a liga felé. Olyan kéz, a minő 48-ban is több példányban doigozott a magyarok gyöngítésére. Ez a kéz meghidogult. Nem nyulhat már át teli marokkal a ligához, melynek kebelében ezenfelül a visszavonás is felütötte a fejét. Mig a pénzforrás be nem dugult: Szegeden jól ment minden. A levertség bus jelenetei helyett — a tevékenység lázas műveletei tették változatossá a fogság unalmas napjait. Mert bizonyosnak mondja a tudósító, hogy a szegedi fogságban Lukácsiu tervezte a nemzeti kongresszust, s Papp Györgye csak azon tervezet szerint vezette idekűnn. Most már mindennek vége; budapesti, brüsszeli remények

elröpültek, s velök együtt a pénzes kilátások is. Helyökbe jött a fogság természetes kísé-
rője: az unalom, levertség, az idő lassu haladása mellett a számítás: még ennyi és annyi idő van hátra — az édes szabadulásig. Talán a megbánás is elkövetkezhet azon tények iránt, melyek azon áldatlan helyzetet teremtették, miben kénytelen-kelletlen tétlenségben kell tölteni, a férfiaság üdvös tevékenységre rendelt életét.

Külföld.

A Vatikánt ostromállapotba helyezte három napra pápa ő szentsége a szept. 20-ki római ünnepek alkalmából eshető tüntetések ellenében. Az időre utasítottak a hivatalnokok, hogy lássák el magokat élelmiszerekkel. A Vatikán kapui elzáratnak egynek kivételével; ezt pedig erős svájci gárda fogja őrizni.

Szedán ünnepet rendeztek Vasárnap és Hétfőn Stájerország több helyén. Különös jelenség, mely az Osztrák-monarkhiában nagy Németország győzelméért tüntet; amellet a franciák érzékenységét szükségtelenül fájdalmasan érinti.

TÁVIRATOK.

A kat. püspökök pásztorlevele.

Budapest, szept. 3. A püspöki konferencián megállapított pásztorlevél elrendeli a „szerencsétlen“ egyházpolitikai törvények respektálását.

László főherceg balesete.

Budapest, szept. 3. Kisjenőn László főherceg az ágyai erdőben tartott vadászaton részt vett. A fiatal főherceg egy vadmacskát kergetve sebesített meg. A mint a sebesült és menekülő macska után futott, a fegyvert maga után húzta a földön. A ravasz valamben megakadt, a fegyver elsült és a golyó László főherceget a combján megsebesítette. Állapota nem aggasztó.

A császár üdvözlése.

Budapest, szept. 3. Vilmos császár a sedáni emlék napra meleg hangon üdvözölte Bismarck herceget, melyre Bismarck hódolatteljes hangon válaszolt.

Gróf Károlyi Gábor temetése.

Budapest, szept. 3. Károlyi Gábor gróf temetésének rendezésével Eötvös Károly van elfoglalva, a kinék fáradságáért tegnap este Károlyi Tibor gr. köszönetét fejezte ki. A holttestet ma délután négy óraker szentelték be s aztán kocsin a keleti pályaudvarba vizik, a honnan Kaplonyba, a családi sirboltba szállítják. A család ugyanis azt akarja, hogy itt temessék el, daczára annak, hogy Károlyi Gábor gróf még életében kijelentette, hogy nem akar a kaplonyi családi sirboltban feküdni. A család küldöttségeket nem fogad, mivel a Károlyi kastélyt most javítják ki és a küldöttségek elhelyezése nincs hely.

Földrengés Smyrnában.

Budapest, szept. 3. Táviratban jelentik, hogy az aidi ni mecsét földrengés következtében összedőlt, a szomszédos házakat mind romba döntötte; tizenhárom haláleset és harminc megsebesülés történt.

A rengő Laibach.

Budapest, szept. 3. Laibachban újabb földrengés volt, mely azonban csak kisebb szerencsétlenségeket okozott.

A fegyverletétel ünnepe.

Budapest, szept. 3. Berlinből jelentik, hogy a sedáni fegyverletétel napjának 25 éves évfordulójára a városban este fényes kivilágítást rendeznek. Az összes gárdaezredek kivonulnak s takarodóval járják be a várost.

Vasuti baleset.

Budapest, szept. 3. Bécsből jelentik, hogy Cilli állomáson két tehervonat összeütközött. Két kalauz súlyosan megsebesült, tíz teherkocsi összetört.

Első Debreczeni Plisse és Guwelirozó intézet Rózsa Lajos női divat terme.

1895.

Az őszi és téli idényre megérkeztek

1895.

szébbnél szebb divatos női felöltők, bundák, őszi és téli gallérok, Jaquetek, fél és egész (Rád) kerek köpenyek,

szörme és Plüsch gallérok, gyermek és leány köpenyek és kabátok.

KÜLÖNLEGESSÉG GYERMEK RUHÁCSKÁKBAN.

Párizsi és bécsi **Modell kalapok, leány kalapok és bábék,**

MENYASSZONYI KOSZORU es FÁTYOLOK,

valódi francia Stefani-miederek, selyem szövet és Flanel Blousok, a legnagyobb választékban, olcsó szolid árakon kapható

Rózsa Lajos női-divat terme

Debreczen, Templom-Bazár.

Nagy raktáram szives meglekintésére nem vásárlás esetére is kérem.

„BIKA“ szálloda Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a

„BIKA“ szállodát átvettem,

annak kávéházát, éttermeit, sörcsarnokát és magát a szállodát is teljesen ujonnan felszereltem.

A m. t. utazó közönségre tekintettel a szobákat fényesen berendeztem, még pedig a szobákat kivétel nélkül aczél butorzattal.

Ajánlom elsőrangú szállodámat a n. é. közönség szives pártfogásába azon ígérettel, hogy ugy kiszolgálás, mint ár tekintetében is teljes meglekedését kiérdemelni főtörekvésem lesz.

Tisztelettel

Tatár Gusztáv

a „Bika“ szálloda bérlője, Debreczen.

MÁS VÁLLALAT MIATT.

Gyermek-játék, diszműáru stb. kereskedésemmel
FELHAGYNI SZÁNDÉKOZOM,
minél előbbi tizletbonyolítás szempontjából

— az összes áruimat —
rendkívül leszállitottam.

A helybeli és vidéki igen tisztelt vevő közönségnek eddig irántam tanusított szives bizalmát megköszönve, annak idején bátor leszek uj vállalatomról értesíteni.

Tisztelettel

Baum Miksa.

MÁS VÁLLALAT MIATT.

MÁS VÁLLALAT MIATT.

MÁS VÁLLALAT MIATT.

Szives tudomásul!

Az egész országban oly nagy hírnévnek
örvendő

brassói és gácsi

gyapjuposztókból

már raktárunkra érkeztek az

őszi és téli ujdonságok.

Mindég készletben vannak

FIU INGEK

darabja 1 frt 25 kr.

Férfi Chiffon ingek

1 frt 50 krtól kezdve.

A hirneves Schroll-féle Ghifonokból
190, 220, 260 kr.

GALLÉROK, KÉZELŐK,

NYAKKENDŐK, HARISNYÁK,

E S E R N Y Ő K

1 frt 10 krtól kezdve.

Szabó Lajos fiai

Debreczen Rózsater.

Kívánatra vidékre mintákat készséggel küldünk.